

Information til stuefugleejere om ornitose

**Januar
2025**

Der konstateres jævnligt tilfælde af ornitose hos mennesker i forbindelse med håndtering af stuefugle, herunder undulater, parakitter og papegøjer. Dette er sket i forbindelse med besøg på fugleudstillinger, ved indkøb af nye fugle og ved besøg i andre fuglehold. Det er derfor vigtigt, at du tager en række forholdsregler ved håndtering af stuefugle, især ved udstillinger eller ved indkøb af fugle.

Hvordan beskytter du dig mod ornitose?

- Brug maske (åndedrætsværn), der beskytter mod indånding af støv, når du håndterer dine stuefugle. Brug også meget gerne briller og handsker. Det er vigtigt, at du vasker og desinficerer hænderne, når du har håndteret fuglene. Håndsprit er velegnet som desinfektionsmiddel.
- Ved transport af stuefuglene, f. eks til udstilling eller samling, bør de ikke anbringes inde i bilens kabine. De bør enten transporteres på en trailer eller i et separat bagagerum, hvorfra der ikke er luftcirkulation til kabinen.
- Når stuefuglene kommer til udstillingen/samlingen og skal håndteres, bør der igen anvendes maske og gerne briller og handsker. Husk at få vasket og desinficeret hænderne efter håndteringen.
- Bure, der har været anvendt ved transporten af stuefuglene, skal rengøres. Det anbefales, at der bruges åndedrætsværn, briller og handsker ved rengøringen. Alt synligt snavs skal fjernes, og der skal vaskes med sæbevand, før der desinficeres med 1 % Virkon S (kan købes på apoteket og hos foderstofforhandlere).
- Den samme procedure kan anvendes ved rengøring og desinfektion af stationære bure.

Hvordan undgår du at få ornitose ind i dit fuglehold?

- Undlad at indkøbe fugle, som ikke er fuldstændig sunde og raske. Bed gerne sælger bekræfte, at fugleholdet kun består af sunde og raske fugle.
- Hvis du indkøber nye fugle, er det vigtigt, at du anbringer dem i en separat karantæne, inden de sættes sammen med andre fugle. Det anbefales at karantænens varighed er på mindst 30 dage, for at se om de udvikler tegn på sygdom. På den måde kan du forebygge, at en eventuel

smitte spredes til dine øvrige fugle. Det er også vigtigt, at de nyindkøbte fugle, som er i karantæne, håndteres efter de fugle, du allerede har i dit fuglehold, således at du ikke slæber smitte rundt til dine øvrige fugle.

- Det er lovpligtigt at føre optegnelser over til- og fraførsel af fugle, og det er en god ide at have lister over hvilke andre fuglehold, du har haft kontakt med. Disse oplysninger er vigtige ved sygdomsudbrud for at kunne fastlægge, hvor smitten stammer fra, og hvordan den kan være spredt.

Hvad er ornitose?

Ornitose ses primært hos fugle og er en anmeldelig sygdom. Den skyldes primært smitte med bakterien *Chlamydia psittaci*. Sygdommen har historisk været konstateret især i papegøjer og papegøjelignende fugle, deraf betegnelsen "papegøjesyge". Ornitose findes udbredt over hele verden hos både tam- og vildfugle. Sygdommen ses især hos papegøjer og papegøjelignende fugle, men den kan også findes hos duer, høns, kalkuner, fasaner og ænder.

Ornitose er en zoonose, dvs. den kan smitte fra dyr til mennesker. I Danmark ses hvert år sygdomstilfælde hos både fugle og mennesker.

Hvordan smitter ornitose?

Bakterien findes i afføring og sekreter fra næsebor og næb hos fugle, og smittespredning sker her igennem. Bakterien kan tåle en del udtørring, og bakterien kan både overføres ved direkte kontakt mellem fugle samt mellem fugle og mennesker eller indirekte via fjer eller indånding af forstøvet afføring eller sekreter.

Direkte kontakt med næb hos syge fugle eller kontakt med fjer og væv fra smittede dyr, f.eks. ved slagtning, er også en risiko for mennesker.

Hvilke symptomer ses ved ornitose hos fugle?

Når en fugl er blevet smittet med ornitose, vil der oftest gå 5-14 dage, før den begynder at udvise symptomer. Ofte udviser andefugle og duer ikke tegn på sygdom, selvom de er smittede.

Symptomer er

- Feber
- Symptomer fra åndedrætsorganerne med rigeligt sekret fra næsebor
- Evt. lungebetændelse

Der kan ses:

- Øjenbetændelse
- Luftsækbetændelse
- Lungebetændelse
- Betændelsestilstande i kæbehuler, bughinde, lever og milt

Der kan ses forskellige uspecifikke symptomer:

- Nedstemthed
- Almen svækkelse
- Vægttab
- Luftvejssymptomer
- Flåd fra øjne og næsebor
- Gulgrøn diarré

- og/eller øget dødelighed.

Hvilke symptomer ses ved ornitose hos mennesker?

Hos mennesker, der smittes med ornitose, vil der typisk gå 5-14 dage, før symptomerne begynder, men længere tid er rapporteret. Ornitose giver typisk influenza-lignende symptomer, ofte tilkommer der tør hoste, som kan ledsages af bryst-smerter og vejrtrækningsbesvær. I nogle tilfælde fører infektionen til alvorlig lungebetændelse med påvirkning af andre organer (lever, milt, hjerte mv.).

Har du mistanke om ornitose?

Den ansvarlige for et fugle- eller fjerkræhold skal ved mistanke om ornitose straks tilkalde en dyrlæge.

Er der mistanke om ornitose hos mennesker, skal egen læge kontaktes.

Læs mere om ornitose

Du kan du læse mere om ornitose på Fødevarestyrelsens hjemmeside:

[Fødevarestyrelsens hjemmeside: www.foedevarestyrelsen.dk](http://www.foedevarestyrelsen.dk)

Læs mere om ornitose hos mennesker på Statens Seruminstutts hjemmeside:

[Statens Serum Institutts hjemmeside: www.ssi.dk](http://www.ssi.dk)